

U SARADNJI SA

EURONATUR

FACTSHEET

2012

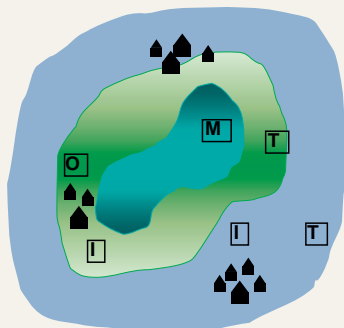
FOTO: © BORIS ERG

Koncept rezervata biosfere

Rezervati biosfere su područja kopnenih ili obalskih/morskih ekosistema, koja su međunarodno priznata u okviru UNESCO-vog programa Čovek i biosfera (Man and Biosphere-MAB). Koncept rezervata biosfere predložila je radna grupa UNESCO-vog programa MAB 1974. godine. Mreža rezervata inicirana je 1976. godine. Trenutno, (jul 2012.) ova mreža obuhvata 580 rezervata u 114 zemalja. Ova mreža je od ključnog značaja za ciljeve ovog programa, a to je ostvarivanje održive ravnoteže između ponekad suprotstavljenih ciljeva: zaštite biološke raznovrsnosti, očuvanja kulturnih vrednosti i socio-ekonomskog razvoja. Rezervati biosfere su područja za promociju i demonstraciju uravnoteženog odnosa između ljudi i prirode.

Prostorna organizacija

U martu 1995. godine, UNESCO je organizovao međunarodnu konferenciju eksperata u Sevilji (Španija). Strategija koja je tamo razvijena, poznata kao „Seviljska strategija“ preporučuje preduzimanje potrebnih koraka za budući razvoj rezervata biosfere u 21. veku. Na konferenciji u Sevilji dovršen je i strateški okvir kojim su postavljeni pravni temelji za funkcionisanje svetske mreže rezervata biosfere.

Rezervate nominuju nacionalne vlade, svaki rezervat mora zadovoljiti određene kriterijume i ispunjavati uslove da bi postao deo svetske mreže rezervata biosfere. Svaki rezervat prirode treba da ispuni tri komplementarne funkcije:

- funkciju zaštite, koja obuhvata očuvanje genetskih resursa, vrsta, ekosistema i predela;
- funkciju razvoja, koja se odnosi na omogućavanje održivog ekonomskog i društvenog razvoja;
- funkciju podrške, koja obuhvata demonstracione projekte, obuku i obrazovanje iz oblasti životne sredine, te istraživanja koja su povezana sa lokalnim, nacionalnim i globalnim pitanjima zaštite i održivog razvoja.

U rezervatu biosfere zoniranjem se definišu koje aktivnosti je moguće sprovesti u centralnom području, zaštitnoj zoni i prelaznom području.

Opšti kriterijumi koje određeno područje treba da ispunjava da bi bilo proglašeno rezervatom biosfere:

FOTO: © BORIS ERG

1. Da obuhvata mozaik ekoloških sistema koji su reprezentativni za šire biogeografske regione, uključujući i gradaciju ljudskih intervencija.
2. Da bude od značaja za očuvanje biološke raznovrsnosti.
3. Da pruža mogućnost za istraživanje i demonstriranje različitih pristupa održivom razvoju na regionalnom nivou.
4. Da bude takve veličine da može ispuniti tri funkcije rezervata biosfere-zaštita, razvoj i podrška.
5. Da obuhvati ove funkcije kroz primereno zoniranje, kojim se razlikuju:
 - zakonski uspostavljeno centralno područje ili područja određena za dugoročnu zaštitu, u skladu sa ciljevima zaštite za rezervat biosfere, odgovarajuće veličine za potrebe ostvarivanja takvih ciljeva,
 - jasno definisana zaštitna zona ili zone koje okružuju ili se naslanjaju na centralno područje ili područja, u kojima se mogu obavljati samo one delatnosti koje su kompatibilne sa ciljevima zaštite,
 - spoljašnje prelazno područje u kojem se promoviše i razvija praksa održivog upravljanja resursima.
6. Potrebno je napraviti takvu organizacionu strukturu koja omogućava značajno uključivanje i učešće organa vlasti, lokalne zajednice i privatnih interesa u samom procesu planiranja i realizacije funkcija rezervata biosfere.
7. Pored toga, potrebno je obezbediti i sledeće:
 - mehanizme upravljanja ljudskim aktivnostima u zaštitnoj zoni ili zonama,
 - plan upravljanja za dato područje kao rezervat biosfere,
 - imenovani organ ili mehanizam za implementaciju ovog plana,
 - programe istraživanja, praćenja, obrazovanja i obuke.

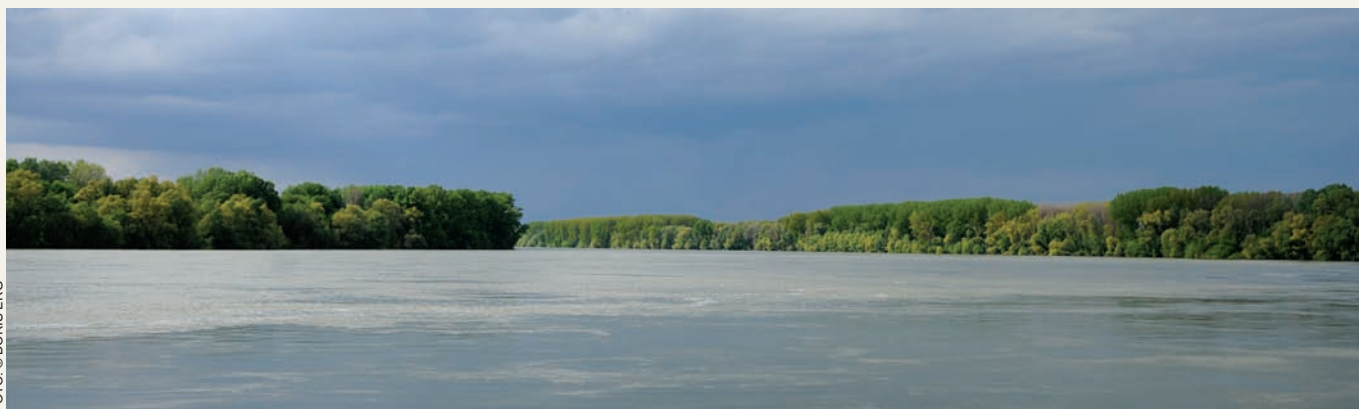

FOTO: © BORIS ERG

Više informacija o UNESCO MAB programu na: www.unesco.org/mab

Više informacija:

Duška Dimović
 WWF Dunavsko-karpatški program
 Palmotićevo 17
 11000 Beograd, Srbija
 Tel: +381 11 334 94 79
ddimovic@wwfdcp.org
wwf.panda.org/serbia

Zašto smo ovde

Da zaustavimo uništavanje životne sredine Zemlje i da izgradimo budućnost u kojoj ljudi žive u harmoniji s prirodom.

www.panda.org/serbia

www.panda.org/dcpo

Štampano u okviru projekta Zaštita "Evropske linije života" - osnivanje prekograničnog rezervata biosfere duž reka Dunav, Drava i Mura koji se realizuje uz finansijsku podršku MAVA Fondacije, Asamer Holdinga i Coca-Cola kompanije.